

Referat møde i Bæredygtighedsudvalget 8. januar 2019

1. Velkomst

Formanden bød velkommen og gennemgik dagens program.

2. Leveranceplan frem mod sommer 2020

MKB præsenterede møde- og leveranceplanen for 1. halvår 2020. Der blev aftalt, at der sigtes mod, at udvalgets anbefalinger til Lokalt Engagement og Vækst kan behandles i byrådet i juni 2020 på et møde forud for behandling af den samlede Klimaplan 2021-25.

Der blev spurgt til sammenhængen til den resterende del af klimaplanen samt hvornår og hvordan udvalget kan forventes inddraget i denne del af processen. Det blev tilkendegivet, at udvalget på næste møde d. 29. januar præsenterede for de forslag til handlinger, der er på de øvrige spor i klimaplanen. Derudover udarbejdes en pædagogisk oversigt, der beskriver processen med klimaplanen, og hvordan udvalget og byrådet inddrages i denne, så udvalget får et bedre billede af den samlede proces.

Det blev nævnt, at udvalget har en bunden opgave med at levere anbefalinger til Lokalt Engagement og Vækst, mens anbefalinger og aktiviteter på de øvrige spor i klimaplanen er forankret i andre fora, fx byrådet.

Det blev nævnt, at udvalgsmedlemmerne modtager mange henvendelser fra eksterne, der er interesserede i udvalgets arbejde. Det blev aftalt at samle alle henvendelser og udarbejde en oversigt, så det er tydeligt, hvilket aktører, der er mulighed for at bringe i spil. Det blev i den forbindelse tilkendegivet fra sekretariatet, at man er opmærksom på henvendelserne og forsøger at tænke eksterne aktører ind i forårets møder, ligesom der påtænkes en åben præhøring, hvor disse med fordel kan deltage. Til næste møde udarbejdes et konkret oplæg til en sådan præhøring.

Det blev desuden aftalt, at rammerne for, hvordan 'bæredygtighed i bredere forstand' skal forstås, fastlægges nærmere frem mod næste møde. I den forbindelse var der opmærksomhed på, at det ikke bliver så bredt, at det ikke er realistisk at nå i mål med præcise, gennemarbejdede anbefalinger.

3. Opsamling på Årskonferencen 2019

MKB præsenterede outcome af workshoppen om Lokalt Engagement og Vækst på Årskonferencen 11. december 2019. De gennemgående tendenser var fokus på viden, uddannelse og folkeoplysning som en forudsætning for grønne adfærdsændringer. Derudover var der opmærksomhed på vækst-begrebet, som mange så som en kontrast til den grønne omstilling. Af midler var der fokus på nudging og belønning af den ønskede adfærd. Slutteligt var tidlig og bred borgerinddragelse et ønske.

4. Diskussion af målbillede, KPI'er og Must Win Battles for LEV

Formanden lagde ud med at præsentere sine tanker om en fælles bevægelse i 'Aarhus Omstiller'. Her præsenterede formanden blandt andet tanker i forhold til at give borgere og virksomheder redskaber til at træffe grønne beslutninger frem for et fokus på forbud. Formanden berørte ligeledes, hvilke primære aktører der er – borgere, virksomheder, civilsamfund og kommunen, hvor kommunen er en vigtig facilitator qua sit netværk og i høj grad sin troværdighed.

Efterfølgende var der workshop om tre arbejdsspørgsmål:

1. Hvordan passer målbilledet (primært overordnede handlingskategorier) fra EnergiPlan med udvalgets tanker om målbillede?
2. Hvilke mulige KPI'er og mål er der på LEV?
3. Er udkast til Must Win Battles rammende og dækkende for at komme i mål på LEV i 2030?

Udvalget var inddelt i tre grupper, og der var gode drøftelser i alle grupperne. Til de enkelte spørgsmål blev der bl.a. drøftet følgende:

Ad 1. Målbillede

Der var i alle grupper fokus på uddannelse og folkeoplysning samt facilitering og understøttelse af borger- og virksomhedsdrevne udviklingsprojekter og samarbejder. Der blev bl.a. talt om at kunne ramme 'de væsentligste 80 pct.' for ikke at få bredt anbefalinger så meget ud, at det bliver svært at opnå reel effekt. Det er afgørende at vi prioriterer områder, der har et storskalapotential, fx de folkeoplysende foreninger, skoler og uddannelsesinstitutioner.

Modstandermålgruppen er vigtig (missionæren skaber modstand). Normændring tager tid.

Der var desuden fokus på at få oplyst om, hvilken faktisk forskel det gør, når den enkelte træffer et klimavenligt valg. Det kan fx være gennem brug af skalaeffekter (x350.000 borgere). Gamification af borgernes klimaadfærd. App. Ala Deedster app som bruges i Vejle. Model på byniveau som projekt med lokal tilpasning. Kvantificering, Inddrag universiteter. Udvikling af dims til cykler – udlån af elcykler og andet udstyr. Økonomiske incitamenter (belønning).

Der var ligeledes fokus på borgersamarbejde og borgerinddragelse, herunder McCloud-modellen med inspiration fra Irland.

Behov for kommunikationsindsats. ALLE borgere. "Aarhus Omstiller" skal ses alle steder bus, e-boks, uddannelsesinstitutioner. Kombineret med målværktøjer. Obs på retorik Fra klima til omtanke.

Fokus på at bruge de eksisterende netværk og kanaler til at udbrede den grønne omstilling og vigtigt med fokus på, at alle skal gøre det samme på samme tid.

Der blev også talt om sammenhængen til sundhed og trivsel, og de positive effekter klimavenlig adfærd kan have herpå. (fx renere luft, mere motion, sundere spisevaner).

Brug Kulturlivet som løftestang for klimadannelse. Fx Den gamle by "Aarhus fortæller" Fortælling om byens historie gennem klimabriller. Det cirkulære som eksempel.

Skal vi i mål er det afgørende at vi også tør tænke utraditionelt. Dette kan fx være gennem indikatorer/mål inden for dagtilbud (antal dagtilbud (eller familier der 'rammes' heraf) der italesætter klimadagsordenen både ifht børnene og forældrene. Det kan være undervisningsforløb på skoler og uddannelsesinstitutioner. Innovationskonkurrencer.

Ad 2. Mål og KPI'er

Der var enighed om, at det var hensigtsmæssigt, at LEV-sporet har egne KPI'er, selvom det er et understøttende spor. Der blev bl.a. drøftet følgende konkrete KPI-forslag:

- Hvor mange er en del af 'Aarhus Omstillere'?
- Hvor mange kender 'Aarhus Omstillere'?
- X antal borger skal vide, hvad deres individuelle bidrag til 2030-målet er (målgrupper: boligforeninger, studerende..)
- X kr. skal findes fra eksterne fonde (EU m.v.)
- X antal kulturinstitutioner er infiltreret, så klima er bærende for deres aktivitet
- X antal klimaambassadører er uddannet i Aarhus Kommune og kan kontaktes af andre borgere.
- X antal kanaler til klimaformidling
 - o Folkeoplysning
 - o Borgerne
 - o Universitetet

Det er i LEV-SPORET svært at måle direkte effekt på reduktion i CO2. Men det er muligt at måle på indikatorer på effekt ifht. reduceret CO2. Indikatorer kan være i form af aktiviteter inden for folkeoplysning, samskabelse og kunst. Disse skal derfor udfoldes.

Det er vigtigt, at kendskab og holdninger ikke står alene, men suppleres at der måles på handling. Dette har dog den metodiske svaghed, at vi har en tendens til at overvurdere os selv.

Det er afgørende at vi har et udgangspunkt i form af 'en baseline', lige som det er vigtigt at LEV som et tværgående spor også indtænker mål fra de øvrige spor i klimaplanen. Derved kan vi opstille og måle på indikatorer ind i de andre spor og deres KPI'er.

Vi mangler viden om:

Hvad gør borgere – hvad virker?

Har borgerne redskaberne?

Hvor mange borgere gør X?

Der blev ligeledes nævnt muligheden for en adfærds-KPI, og KPI'er, der indkapsler om borgere og virksomheder mener, at de har de rette redskaber for at kunne foretage omstillingen.

Derudover blev Borgermål nævnt.

Vi må også erkende, at vi også skal bruge den kommende klimaplansperiode til at afprøve forskellige modeller og tiltag og derigennem blive klogere på hvad det er der virker.

Ad 3. Must Win Battles

De opstillede forslag til must win battles var:

- Gøre borgere og virksomhederne i Aarhus til de mest klimavenlige og -kompetente i Danmark.
- Fordoble eksporten af klimavenlige løsninger
- Udvikle nye teknologier og innovative samarbejdsformer, der understøtter omstilling til et CO2-neutralt samfund.

Der blev bl.a. fokuseret på væsentligheden af, at KPI'er og MWBs hænger sammen.

Der blev ligeledes fokuseret på, om det første MWB kunne gøres mere anvendelsesorienteret, fx om man faktisk bruger klimaløsningerne. Vi skal måle både på kendskab og holdninger og på grøn eksport.

Metodisk er der desuden problemer med at måle 'Danmarks mest klimavenlige kommune'. Man skal fra start være klar på hvilke indikatorer man vil mål på. Og når vi nu er i gang, hvorfor så ikke verdens mest klimavenlige kommune?

Der blev irt. MWB 3 fokuseret på potentialet om Test- og demonstrationsby for fx iværksættere, og hvordan man skaber en platform, hvor ideen om LEV som en platform blev nævnt. Bl.a. med henblik på at kunne komme i betragtning til Horizon2020. Vi skal ikke kun udvikle og udnytte ny teknologi, vi skal også udvikle nye services og løsninger.

Det blev nævnt at det at hæve vidensniveau, engagement, ansvar og ejerskab er centralt, men at det måske ikke er repræsenteret i de nuværende MWBs.

Muligheden for spydspidsprojekter blev ligeledes nævnt.

Derudover blev det af flere grupper pointeret, at det er vigtigt, at der er samling på tropperne, så alle løber i samme retning, og at det faktisk bliver en fælles omstilling. Væsentligt med stærk governancestruktur, hvis det skal lykkes.

Vedrørende samarbejdsformer skal der være fokus på output, værdiskabelse og adfærdsændringer. Det er dét der skaber de reelle ændringer.

5. Afrunding

Formanden rundede af, hvor der blev takket for godt engagement. Derudover blev der samlet op på de bestillinger, der kom til sekretariatet i løbet af mødet. Slutteligt blev arbejdet frem mod næste møde gennemgået.